

Další zprávy

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 89 (1964), No. 1, 122--128

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117489>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1964

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

B. KNÍŽNÍ PUBLIKACE

1. O nezaměstnanosti v Československu (statistická studie). Publikace Sociálního ústavu, č. 25 1926, 1—109.
2. Tabulky k numerickým metodám početním a matematické statistice. Spolek posluch. poj. techniky na ČVUT, 1931, 34 stran.
3. Základy statistické indukce. Nákladem Stát. úřadu statistického, Praha 1937, 225 stran.
4. Pojistná matematika — tabulky ke cvičení. Ústav pojist. matematiky při ČVUT, Praha, 48 stran, 1938.
5. Jak vytváří statistika obrazy světa a života I, 1. vydání, Cesta k vědě, svazek 22, JČMF, Praha 1942, 142 stran; 2. vydání, Cesta k vědě, JČMF, Praha 1947, 144 stran.
6. Jak vytváří statistika obrazy světa a života II, 1. vydání, Cesta k vědě, svazek 26, JČMF, Praha 1944, 156 stran; 2. vydání, Cesta k vědě, JČMF, Praha 1948, 164 stran.
7. Politická aritmetika (litografie). Spolek posluchačů vysoké školy obchodní, 1946, 154 stran.
8. Matematické a statistické základy pojistné techniky (litografie), I. díl, Ústav pojistné matematiky při ČVUT, Praha 1946, 202 stran; II. díl, 1947, 138 stran.
9. Matematická statistika I (litografované přednášky). Nákl. Ústřed. komise pro vyd. přednášek při ČVUT, 1949, 217 stran.
10. Základy statistiky (společně s dr. J. Novákem a dr. A. Robkem). JČMF, Praha 1950, 64 stran.
11. Tabulky k matematické statistice. Ústav statistiky a poj. matematiky při ČVUT, 1950 50 str.
12. Tabulky k matematické statistice (rozšířené vydání). SPN, Praha, ČVUT, Fakulta inženýrského stavitelství, 1953, 99 stran.
13. Matematická statistika II (Teorie náhodných výběrů, odhady a některé testy významnosti), litografie. Státní nakladatelství učebnic, Praha 1951, 150 stran.
- 14a. Statistické tabulky. NČSAV, Praha 1958, 252 stran.
- 14b. Statistické tabulky — ruský překlad. Gosstatizdat C. S. U., SSSR, Moskva 1961, 243 stran.

Počet ostatních souborných, referativních a jiných odborných prací zde neuvedených, je přibližně 190. Jsou to odborné články o otázkách hospodářských a sociálních, diskusní příspěvky na mezinárodních sjezdech, na schůzích statistické společnosti československé, referáty o mezinárodních sjezdech statistických, pojistně-technických, matematických, o pracích jiných autorů, recenze, nekrology, jubilejní pocty, hesla do naučných slovníků a některé samostatné publikace, jako historie československé statistické společnosti.

Tyto články jsou publikovány jednak v uvedených časopisech, jednak v zahraničních publikacích: Bulletin de Comité permanent des Congrès internationaux d'actuares — Bruxelles; Atti del dezimo congresso internazionale degli attuari — Roma; Zentralblatt für Mathematik und ihre Grenzgebiete — Berlin; Mathematical Reviews; Реферативный журнал; Comptes Rendus du neuvième congrès international d'actuares — Stockholm.

UCTĚNÍ PAMÁTKY AKADEMIKA EDUARDA ČECHA

Dne 29. června 1963 dožil by se soudruh akademik EDUARD ČECH svých sedmdesátin. Zástupci čs. matematických institucí, a to: Vědeckého kolegia matematiky ČSAV, Matematického ústavu ČSAV, Jednoty čs. matematiků a fyziků a matematicko-fyzikální fakulty KU uctili památku akademika E. Čecha položením věnců na jeho hrob v Praze-Vršovicích. Stalo se tak za účasti členů jeho rodiny.

Ve dnech 11. a 12. listopadu 1963 pořádal Matematický ústav ČSAV spolu s matematicko-fyzikální fakultou KU a Jednotou čs. matematiků a fyziků zasedání k nedožitým sedmdesátinám akademika E. Čecha s tímto programem:

Dne 11. listopadu zahájil zasedání předseda profesor Dr. Sc. VLADIMÍR KNICHAL, načež následovaly tyto přednášky:

Profesor *Karel Koutský*, Čechův topologický seminář z let 1936—1939 (přečetl M. Sekanina) — C. Sc. *Milan Sekanina*, Výsledky brněnských matematiků v topologii po roce 1945 — akademik *Miroslav Katětov*, Výsledky pražských matematiků v topologii po roce 1945 — akademik *Josef Novák*, Konvergenční struktury — C. Sc. *Vlastimil Pták*, Čechův obal a metody funkcionální analýsy.

Dne 12. listopadu pokračovalo zasedání za předsednictví akademika VLADIMÍRA KOŘÍNKA a byly prosloušeny tyto přednášky:

Profesor *Jiří Klapka*, První období práce E. Čecha v diferenciální geometrii — C. Sc. *Alois Švec*, Geometrie kongruencí přímek a korespondencí — *J. Hušek* a *A. Pultr*, Čechova teorie homologie — profesor *D. Kurepa* (Zagreb), O součinu topologických prostorů.

Zasedání se také účastnili: Profesor *P. G. Kontorovič* (Sverdlovsk), profesor *V. Sedmak* (Zagreb) a maďarští matematici, profesor *L. Fuchs*, dr. *E. T. Schmidt* a profesor *G. Szász*.

Redakce

NÁVŠTĚVY ZAHRANIČNÍCH MATEMATIKŮ V ČSSR

Ve dnech 15. července až 4. srpna 1963 dlel na studijním pobytu v ČSSR inž. ALEXANDRU PAP, vědecký pracovník Energetického ústavu Rumunské akademie věd. Za svého pobytu v Praze měl inž. A. Pap několik rozhovorů s pracovníky Matematického ústavu ČSAV, Centra numerické matematiky Matematicko-fyzikální fakulty KU, Výpočetní laboratoře dopravy a spojů a dalších institucí. V Matematickém ústavu ČSAV přednesl též referát o aplikaci lineárního programování při sestavování energetických bilancí.

V rámci svého pobytu navštívil rumunský host též některá matematická a energetická pracoviště v Brně a v Bratislavě.

*

Ve dnech 15. až 24. srpna a 2. až 11. září navštívil Prahu australský matematik J. R. M. RADOK, profesor university v Adelaide (Jižní Austrálie), který pracuje v oboru parciálních diferenciálních rovnic a aplikací matematiky. Během svého pobytu v Praze navštívil Matematický ústav ČSAV a některé další ústavy. Dne 9. září proslovil v rámci přednášek pořádaných JČMF přednášku s názvem „Některé nové metody v teorii parciálních diferenciálních rovnic“.

Redakce

SYMPOSIUM O TEORII GRAFŮ A JEJÍCH APLIKACÍCH

Ve dnech 17. až 20. června 1963 se konalo v Domě vědeckých pracovníků SAV ve Smolenicích symposium o teorii grafů a jejich aplikacích, jehož se vedle několika desítek československých matematiků zúčastnila též řada hostů ze zahraničí. Z Kanady tu byl J. W. MOON, z Maďarska A. ÁDÁM, P. ERDŐS a T. GALLAI, z NDR H. SACHS, z NSR G. A. DIRAC, z Polska J. MYCIELSKI, z Rakouska H. IZBICKI, ze Sovětského svazu V. B. KUDRJAVCEV a A. A. ZYKOV, z USA F. HARRARY, z Velké Británie C. St. J. A. NASH-WILLIAMS a ze Západního Berlína G. RINGEL.

Na programu symposia bylo několik přednášek a sdělení. Přednášky byly půlhodinové a 15 minut bylo vždy věnováno na diskusi. Sdělení byla čtvrthodinová a 10 minut bylo počítáno na diskusi. Uvedme přehled jednotlivých přednášek a sdělení v pořadí v jakém byly na symposiu předneseny:

G. A. Dirac: Verallgemeinerung des Fünffarbensatzes (přednáška) — *T. Gallai*: Kritische Graphen (přednáška) — *H. Izbicki*: Ein Kantenfärbungsproblem (přednáška) — *A. P. Jeršov*: Esti-

mates of the chromatic number and the Hadwiger number of a graph (přednesl *A. A. Zykov*) — *A. Kotzig*: Hamiltonsche Kreise und Hamiltonsche Graphen (přednáška) — *J. W. Moon*: Simple paths on polyhedra (sdělení) — *M. Fiedler*: Some applications of the theory of graphs in geometry and theory of matrices (přednáška) — *J. Mycielski*: Independent sets in topological graphs (sdělení) — *J. Blažek, M. Koman*: Zur Feststellung der minimalen Anzahl von Schnittpunkten der Kanten eines vollständigen, in einer Ebene liegenden Graphen (sdělení) — *F. Harary*: On the reconstruction of a graph from a collection of subgraphs (přednáška) — *J. Sedláček*: Einige Eigenschaften der I-Graphen (sdělení) — *G. A. Dirac*: Bemerkungen über die Struktur von abstrakten Graphen (sdělení) — *P. Erdős*: Extremalprobleme in der Theorie der Graphen (přednáška) — *B. Zelinka*: The isomorphism between a graph and its complement (sdělení) — *B. Mišek*: Pólya's fundamental formula and incidence matrices (sdělení) — *K. Čulík*: Some suggestions for the graph theory in mathematical logic and linguistics (přednáška) — *J. Bosák*: The using of graphs for the investigation of semigroups (sdělení) — *A. Ádám*: Einige offene Probleme der Schaltkreistheorie (sdělení) — *P. Erdős*: Anwendungen der Wahrscheinlichkeitsrechnung in der Theorie der Graphen (sdělení) — *A. A. Zykov*: Graphtheoretical works of the Novosibirsk's mathematicians (sdělení) — *G. Ringel*: Extremalprobleme in der Graphentheorie (přednáška) — *H. Sachs*: Über reguläre Graphen gegebener Taillenweite (přednáška) — *A. A. Zykov*: Recurrently calculated functions of graphs (přednáška) — *C. St. J. A. Nash-Williams*: On well-quasi-ordering trees (přednáška).

Vedle přednášek a sdělení se na symposiu konala též diskuse o nových dosud neuveřejněných problémech, které přednesli jednotliví účastníci symposia. Rovněž užitečná byla diskuse o dosavadních monografiích z teorie grafů a o knihách, jež jsou buď v tisku nebo se připravují. Oživení zájmu o teorii grafů, které pozorujeme v posledních letech, se projevuje totiž také tím, že vznikají nové monografie s teoretickým i praktickým zaměřením.

Smolenické symposium proběhlo ve velmi příjemném prostředí a v přátelském ovzduší. Nakladatelství ČSAV připravuje sborník všech přednášek a sdělení přednesených na tomto našem prvním mezinárodním symposiu o teorii grafů a jejich aplikacích.

Jiří Sedláček, Praha

ZPRÁVA O SEMINÁŘI O USPOŘÁDANÝCH MNOŽINÁCH

Ve dnech 22. 7. až 2. 8. 1963 se konal v Letovicích seminář o uspořádaných množinách. Tento seminář vedl akad. *Josef Novák* a organizačně jej zajistily brněnské vysoké školy. Seminář měl 19 účastníků, většinou vědeckých pracovníků vysokých škol na Moravě a na Slovensku. Novinkou bylo, že se letos semináře po prvé zúčastnili tři nadaní studenti matematické analýsy z přírodovědecké fakulty brněnské university. Brněnská universita tak podnikla pokus o urychlení výchovy odborníků v matematice.

V semináři přednášeli někteří jeho účastníci o svých výsledcích. Přednášky byly podrobné a byly vesměs zakončeny formulací dosud neřešených problémů. *J. Jakubík* (Košice) se zabýval otázkou, kdy je l -grupa Hausdorffovým prostorem při intervalové topologii. Dokázal zejména větu: Je-li l -grupa komutativní a není-li jednoduše uspořádaná, pak není Hausdorffovým prostorem při intervalové topologii. Z této věty pak dokázal řadu dosud známých výsledků. Položil pak otázku, zda existuje nekomutativní l -grupa, která je Hausdorffovým prostorem při intervalové topologii. *M. Kolibiar* (Bratislava) dokázal, že intervalová topologie na (částečně) uspořádané množině G je Hausdorffova, když a jen když pro libovolné $a \in G$, $b \in G$, $a \neq b$ existuje konečný počet prvků $a_i \in N(a, b)$ tak, že každý prvek $x \in N(a, b)$ je srovnatelný s některým a_i ; přitom $N(a, b) = G - [\{x \mid x \in G, x \leq a, x \leq b\} \cup \{x \mid x \in G, x \geq a, x \geq b\}]$. Dále dokázal některé nové výsledky týkající se existence pevného bodu uspořádané množiny G při libovolném isotonním zobrazení množiny G do sebe. Položil pak otázku: Jaká je topologická charakterisace uspořádaných množin, v nichž má každé isotonné zobrazení do sebe pevný bod? Topologickými problé-

my se zabýval *L. Skula* (Brno). Jeho hlavní výsledek zní takto: Budte G, H uspořádané množiny, které mají mohutnost aspoň rovnou 2, buď u Bourbakiho topologie s axiomem T_0 na G , v podobná topologie na H . Nechtě G, H nejsou protirečezce. Pak systém všech isotonních zobrazení (G, \leq) do (H, \leq) splyne se systémem všech homeomorfních zobrazení (G, u) do (H, v) , když a jen když u je pravá a v zobecněná pravá topologie nebo u je levá a v je zobecněná levá topologie. Přitom u je zobecněná pravá topologie na G , je-li průnik všech okolí bodu $x \in G$ roven $\{t \mid t \in G, t \cong x\}$; je-li poslední množina sama okolím bodu x , nazývá se topologie u pravá. Ukázalo se, že je obtížné rozřešit podobnou úlohu za předpokladu, že (H, \leq) je protirečezec; to je jeden z problémů, které byly účastníkům semináře položeny.

Akad. *J. Novák* (Praha) odvodil v každém Fréchetově L -prostoru z konvergence přirozeným způsobem Čechovu AB -topologii. Ukázal však, že kartézský součin dvou L -prostorů, který se topologizuje tímto způsobem, má obecně topologii různou od topologie kartézského součinu příslušných topologických prostorů. Tedy tvoření topologie z konvergence je jistá konstrukce, která se nezachovává při tvoření kartézských součinů konvergenčních prostorů. Akad. Novák položil otázku, kdy se tato konstrukce při tvoření kartézského součinu zachová. Tato otázka má velkou důležitost zejména při studiu konvergenčních topologických grup. K této problematice přednesl obsáhlý diskusní příspěvek *L. Mišík* (Bratislava). *V. Novák* (Brno) zavedl pojem lexikografické α -dimense pro každý řetězec L a každý netriviální daný typ řetězce α . Ukázal zejména, že tato α -dimense je zároveň rovna minimálnímu řádu dělení typu α řetězce L . Dělením typu α řetězce L se rozumí (zhruba řečeno) tato konstrukce: Řetězec L se rozdělí v disjunktní intervaly, jejichž systém při přirozeném uspořádání má typ, jež lze vnést do řetězce typu α . S každým intervalem tuto konstrukci opakujeme a pokračujeme v ní transfinitečně. Nejmenší ordinální číslo β , při němž se tato konstrukce zastaví, se nazývá řád daného dělení. Výpočet lexikografické α -dimense v konkrétních případech je velmi obtížný a zůstává problémem i pro některé velmi jednoduše utvořené řetězce.

M. Novotný (Brno) propracoval teorii obalů uspořádaných množin a užil jí k odvození podmínek dostatečných k tomu, aby z isomorfismu kardinálních mocnin K^G, K^{G_1} plynul isomorfismus množin G a G_1 . Těmto podmínkám vyhovuje zejména případ, kdy K je konečný svaz aspoň o dvou prvcích a případ, kdy K je řetězec aspoň o dvou prvcích. Neřešen zůstává např. případ, kdy K je konečná uspořádaná množina. *M. Sekanina* (Brno) charakterisoval inklusi systému všech podmnožin dané množiny M jako maximální svazové uspořádání systému všech podmnožin množiny M invariantní vzhledem ke všem permutacím množiny M . Není dosud známo, jaká je struktura všech maximálních uspořádání systému všech podmnožin množiny M , která jsou invariantní vzhledem ke všem permutacím množiny M .

Vedle těchto otázek se účastníci semináře zabývali možnostmi *aplikací teorie množin a abstraktní algebry* na jiné vědní obory.

M. Novotný referoval o užití abstraktní algebry v lingvistice; algebraisoval model jazyka, který zavedla Kulaginová, a algebraickými metodami dokázal velmi prostě některé výsledky Kulaginové. O tuto problematiku projeví účastníci velký zájem. Živě se diskutovalo o tom, zda hlavní výsledky Kulaginové mají jen negativní charakter a zda svědčí o tom, že jí navrhované konstrukce se k definici základní gramatické kategorie hodí, či nikoliv. Novotného algebraisace vede ke studiu jistých algeber, které mají zajímavé vlastnosti i z ryze matematického hlediska; tak např. na nich existují největší kongruence a v podstatě všechny rozklady na těchto algebrách lze přirozeně algebraisovat.

Studenti z brněnské university přednesli stručné zprávy o problematice, kterou zpracovávají, a o svých částečných výsledcích. *O. Kopeček* referoval o operaci mezi uspořádanými množinami, která je společným zobecněním kardinálního součinu i kardinální mocniny. *M. Dymáček* se zabýval zadáním uspořádání na konečné množině, zejména otázkou, jaký je nejmenší možný počet dvojic srovnatelných prvků, který v jistém smyslu definuje dané uspořádání. *Ed. Fuchs* se pokusil charakterisovat za jistých předpokladů kardinální mocniny jako vhodné obaly jistých kardinálních součinů.

V závěrečném zasedání semináře se účastníci shodli na tom, že takové semináře by se měly stát trvalou institucí. Příští seminář se bude konat koncem srpna a počátkem září 1964; zorganizuje jej pravděpodobně bratislavská univerzita.

Účastníci semináře dále diskutovali o užití matematiky v lingvistice a dospěli k závěru, že by se matematickým metodám v lingvistice měla věnovat v ČSSR zvýšená pozornost.

M. Novotný, Brno

KONFERENCE O MATEMATICKÝCH METODÁCH V EKONOMII

Ve dnech 16. až 19. září 1963 uspořádala Jednota československých matematiků a fyziků konference o matematických metodách v ekonomii v učebním středisku ministerstva školství a kultury na Richtrových boudách v Peci pod Sněžkou. Kromě 54 československých se jí účastnilo 8 zahraničních pracovníků v aplikacích matematiky v ekonomii, a to: A. EMPACHER (Polsko), M. K. GAVURIN (SSSR), W. HEYDE (NDR), L. KOVÁCS (Maďarsko), B. KREKÓ (Maďarsko), T. LIPTÁK (Maďarsko), A. PRÉKOPA (Maďarsko), G. WINTGEN (NDR).

Konference byla v tomto rozsahu a se zahraniční účastí první tohoto druhu u nás. Účastnili se jí jednak ekonomové, jednak matematici, zčásti zaměřeni k výpočetní technice na samočinných počítačích. Hlavním úkolem zde bylo, aby se pracovníci těchto směrů navzájem informovali o svých výsledcích a problémech a aby navázali těsnější spolupráci, a to jak v domácím, tak případně i v mezinárodním měřítku.

Bylo předneseno 6 přednášek a 15 sdělení z aplikací matematiky v ekonomii. Většina referátů se týkala různých typů úloh lineárního programování, a to z teoretického i výpočetního hlediska. Poměrně málo referátů se týkalo analýsy makroekonomických modelů. Mimo to se konaly dvě diskuse o všeobecné problematice aplikací matematiky v ekonomii.

Konference celkově splnila svůj účel. Bude ovšem třeba, aby aplikace matematiky v ekonomii byly dále rozvíjeny, a to zejména v oboru makroekonomických modelů.

Miroslav Fiedler, Praha

50 LET OD ZALOŽENÍ BRNĚNSKÉ Pobočky JEDNOTY ČESKOSLOVENSKÝCH MATEMATIKŮ A FYZIKŮ

Velký rozmach přednáškové činnosti v Brně na počátku 20. století, nové stanovy JČMF umožňující zřízení odborů JČMF v městech se sídlem některé vysoké školy, to byly hlavní důvody, které podnítily členy JČMF v Brně ke zřízení vlastního brněnského střediska. Byly vypracovány stanovy *Brněnského odboru JČMF*, které byly 23. ledna 1913 schváleny místodržitelstvím a na podkladě těchto stanov se konala 10. března 1913 ustavující schůze. Slavila tedy brněnská pobočka v roce 1963 padesát let svého trvání.

Za podpory Ústředního výboru JČMF bylo rozhodnuto přistoupit k oslavám tohoto významného *jubilea* a uspořádat v jubilejním roce několik akcí:

Nejdříve byl uspořádán ve dnech 28. 1. až 1. 2. 1963 celostátní *kurz o optice* pro učitele 2. cyklu, jehož cílem bylo zopakovat a prohloubit znalosti z geometrické a vlnové optiky. Během kurzu byla uspořádána exkurze do brněnské Tesly.

Ve dnech 22. až 24. dubna 1963 se konala celostátní *konference o optice*, které se zúčastnili tři zahraniční hosté z Maďarska. Konference se zabývala geometrickou optikou, vlnovou optikou všech vlnových délek a elektronovou optikou. Na konferenci byly předneseny tři hodinové referáty (A. VAŠIČEK, K. HAVELKA a A. DELONG) a asi 50 sdělení 30minutových. Během konference se konala exkurze do Ústavu přístrojové techniky v Brně a do Meopty v Přerově.

Dne 24. dubna zasedalo v Brně předsednictvo ÚV JČMF a 25. dubna ÚV JČMF. 24. dubna uspořádala brněnská pobočka *slavnostní schůzi*. Na shromáždění promluvil o vzniku, vývoji a činnosti brněnské vědecké instituce R. KOŠTÁL. Osobní vzpomínky ze života JČMF v Brně uvedl O. BORŮVKA. Na slavnostní schůzi bylo přítomno mnoho významných hostů a delegací, jako např. členové předsednictva ÚV JČMF v čele s M. VALOUCHEM a VL. KOŘÍNKEM, který na schůzi pronesl pozdrav za ÚV JČMF a matematické kolegium ČSAV, M. HARANT, předseda slovenského výboru JČMF, který ve svém projevu vzpoměl příkladných přátelských vztahů mezi matematiky v Brně a na Slovensku aj.

Dne 1. června 1963 se konalo v Brně *III. kolo matematické olympiady*, kterého se zúčastnilo 50 vítězů krajských kol ze SVŠ a SPŠ. Osm nejlepších bylo vysláno na mezinárodní olympiadu, která se konala začátkem července v Polsku. Pro olympioniky byla uspořádána beseda s brněnskými matematiky, kterou vedl akademik J. NOVÁK, a výlet na Macochu.

Nejzávažnější akcí, kterou uspořádala brněnská pobočka v rámci oslav, byla *konference o uspořádaných množinách* s mezinárodní účastí. Konference se konala ve dnech 4. až 9. XI. za účasti jedenácti zahraničních matematiků.

Zdeněk Hustý, Brno

JMENOVÁNÍ PROFESOREM MATEMATIKY

V červnu 1963 jmenoval prezident ČSSR Antonín Novotný docenta dr. JÁNA JAKUBÍKA profesorem matematiky na strojínské fakultě Vysoké školy technické v Košicích a v říjnu 1963 docenta dr. MIROSLAVA HAMPLA profesorem aplikované matematiky na matematicko-fyzikální fakultě KU v Praze.

Redakce

ZPRÁVA O POBYTU JAROSLAVA HÁJKA Dr Sc V USA

Ve dnech 1. 7. až 28. 7. 1963 zúčastnil se J. HÁJEK letní školy o statistických problémech ve stochastických procesech, kde přednesl 6 přednášek týkajících se kontinuity pravděpodobnostních měr, užití Brownova můstku k asymptotickému řešení některých problémů klasické statistiky a realizovatelnosti gaussovských procesů v určitých třídách funkcí. Letní školu pořádal International Statistical Institute spolu s hostitelem Michigan State University, East Lansing, Michigan. Mezi dalšími účastníky byli: E. PARZEN, M. ROSENBLATT, S. KARLIN, G. KALLIANPUR, P. BILLINGSLEY. Jejich přednášky se týkaly odhadování parametrů ve stochastických procesech, zejména markovských a s nezávislými přírůstky, a také testování hypotéz. Poměrně málo přednášek bylo věnováno konkrétnějším aplikacím. Letní školy se účastnilo asi 20 postgraduálních studentů hledajících vhodné téma pro doktorskou disertační práci. Denně byly 3 přednášky, 2 dopoledne a jedna odpoledne.

Na pobyt v Michiganu navázal J. Hájek návštěvu Statistického oddělení University of California, Berkeley, kde se zúčastnil speciálního semináře věnovaného oslavě výročí vydání některých historicky významných článků z teorie pravděpodobnosti (J. Bernoulli, Bayes, Laplace). Zde přednesl přednášku o zobecnění testu Kolmogorovova-Smirnovova pro regresní alternativy. Na toto téma napsal také článek, který bude publikován ve sborníku.

E. J. G. PITMAN přednášel zde o některých otázkách statistické inference, a mimo jiné se stavěl za princip likelihoodu. N. DAVIDOVÁ přednesla historickou studii o Laplaceovi, jehož vztahy k současníkům byly opravdu svízelné. L. BARTOSZYNSKI mluvil o nutných a postačujících podmínkách pro možnost realizovat stochastický proces v prostoru spojitých funkcí. Do ČSSR se J. Hájek navrátil 19. 8. 1963.

Jaroslav Hájek, Praha

OBHAJOBY A DISERTAČNÍ PRÁCE DOKTORŮ A KANDIDÁTŮ VĚD

Při *Matematickém ústavu ČSAV* v Praze obhájil dne 17. května 1963 disertační práci doktora fyzikálně-matematických věd dr. inž. JAROSLAV HÁJEK na téma: „O lineárních statistických problémech ve stochastických procesech“.

Na *matematicko-fyzikální fakultě Karlovy university* obhájili disertační práce kandidáti fyzikálně-matematických věd: dne 12. září 1963 BRUNO BUDINSKÝ „Teorie n -rozměrných p -variet do rozmnoženého Riemannova prostoru“ a dne 18. září 1963 ZDENĚK HEDRLÍN práci „Komutativní systémy transformací“.

Redakce

PÁTÁ MEZINÁRODNÍ MATEMATICKÁ OLYMPIÁDA

V roce 1963 byl uspořádán již pátý ročník významné soutěže mladých matematiků, Mezinárodní matematické olympiády. Konala se v Polsku, ve Varšavě a ve Vratislavi, ve dnech 5. až 13. července 1963. Účastnili se jí žáci z osmi zemí: Bulharska, Československa, Jugoslávie, Maďarska, NDR, Polska, Rumunska a SSSR; z každé země osm žáků, tedy celkem 64 soutěžících.

Ve dvou půldnech řešili žáci šest úloh z různých oblastí elementární matematiky; algebry, planimetrie, stereometrie, trigonometrie a kombinatoriky. (Texty úloh jsou otištěny např. v časopise *Matematika ve škole*, č. 4.) Řešení podaná žáky byla bodována; ti, kdo získali více než polovinu možných bodů, byli odměněni cenou. Celkem bylo uděleno 35 cen, z toho 7 prvních, 11 druhých a 17 třetích. Největších úspěchů dosáhli i tentokrát žáci sovětsí, z nichž každý získal některou cenu: čtyři první, tři druhou a jeden třetí. Z našich žáků byl nejúspěšnější JOSEF DANEŠ (SVVŠ, Praha 9), který dostal první cenu. Druhým odměněným byl JAROSLAV ZEMÁNEK (SVVŠ, Praha 5) který získal třetí cenu.

Mezinárodní komise, která soutěž řídila, se kromě organizace vlastní soutěže zabývala též některými návrhy na zlepšení mezinárodních styků v oboru školské matematiky, mj. např. jugoslávským návrhem na vydávání mezinárodní knižnice pro nadané mladé matematiky.

Mimo hlavní program měli účastníci soutěže možnost poznat města Varšavu a Vratislav a jejich okolí; dne 12. července podnikli žáci celodenní autobusový výlet do oblasti Kladska.

František Zítek, Praha

SKONČIL DVANÁCTÝ ROČNÍK MATEMATICKÉ OLYMPIÁDY

Každoročně přinášíme v tomto časopise zprávu o uplynulém ročníku matematické olympiády. Ve školním roce 1962–1963 vstoupila tato naše celostátní soutěž již do svého dvanáctého ročníku. Závěrečné třetí kolo se konalo v sobotu dne 1. června 1963 dopoledne na Vysoké škole zemědělské v Brně. Tentýž den v 15,30 hod. se na téže místě konala tradiční beseda s olympioniky. Uvádíme jména tři studentů, kteří se ve dvanáctém ročníku soutěže v třetím kole umístili na prvních třech místech:

1. JOSEF DANEŠ, Praha 9 — Vysočany,
2. VLADIMÍR POHÁNKA, Bratislava,
3. VLADIMÍR SOUČEK, Praha 5.

Všichni tři byli v době soutěže žáky 3. ročníku SVVŠ.

Jiří Sedláček, Praha